

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти перший бакалаврський
факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Мова навчання українська

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти - Шевчук Кристина Дмитрівна

Профайл викладача (-ів) <http://elemed.chnu.edu.ua>

Контактний тел. +(380)507385598

E-mail: 30.chriss@gmail.com
K.shevchuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1175>

Консультації

Очні консультації: понеділок та вівторок з 14.00 до 15.00
Очні консультації: за попередньою домовленістю.
Онлайн-консультації: серeda та четвер з 14.00 до 15.00

1. Анотація дисципліни.

«Теорія та методика навчання природничої освітньої галузі» як навчальна дисципліна має на меті ознайомити зі змістом та завданнями уроків природничої освітньої галузі у початковій школі та з особливостями побудови початкового курсу природознавства; розкрити особливості організації уроку природничої освітньої галузі у сучасній початковій школі, ознайомити з інноваційними формами та технологіями в освітньому процесі закладу початкової освіти. Зміст дисципліни охоплює основні положення, що стосуються організації освітньої діяльності в сучасному закладі початкової освіти. На підставі опанування ключових тем дисципліни, у студентів повинні сформуватися базові рівні знань щодо специфіки організації уроку природничої освітньої галузі в сучасній початковій школі та формування якісного освітнього простору Нової української школи. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати й удосконалювати фахові компетентності, забезпечує позитивну мотивацію здобуття знань з предмета, дає відчуття потреби в самоосвіті, формує стійкий інтерес до вивчення природничої освітньої галузі, сприяє розвитку творчої особистості.

В структурі професійної підготовки майбутніх фахівців дана дисципліна вирішує розв'язання наступних завдань:

- розкрити зміст і завдання методики навчання природничої освітньої галузі як педагогічної науки і її зв'язки з іншими науками;
- сформувати у майбутніх вчителів початкової школи знання про об'єкт, предмет методики навчання природничої освітньої галузі; структуру і методи цілісного методичного дослідження; зміст структурних компонентів вивчення природничої освітньої галузі, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природничої освітньої галузі, загальний спосіб їх визначення в конкретних педагогічних ситуаціях;
- ознайомити студентів із шляхом включення знань про навколишнє середовище в практику навчання учнів початкової школи;
- розглянути традиційні та інноваційні методи і прийоми ознайомлення учнів з природою, форми та засоби навчання природничої освітньої галузі початковій школі;
- розкрити особливості вивчення основних змістовних ліній природничої освітньої галузі в початковій ланці освіти;
- сформувати фахові уміння майбутніх вчителів початкової школи.

2. Мета навчальної дисципліни: підготовка майбутніх вчителів початкової школи до формування природничої компетентності молодших школярів, ознайомлення з екологічною системою «людина – навколишній світ»; вивчення особливостей навчання природничої освітньої галузі в початковій школі, формування професійної компетенції в галузі екологічної освіти.

3. Пререквізити. «Психологія загальна та вікова», «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку», «Дидактика», «Педагогічна психологія».

4. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти наступними компетентностями:

- ЗК-2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК-4.** Здатність працювати в команді.
- ЗК-5.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК-8.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- СК-3.** Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
- СК-3.3.** Природнича компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту природничої освітньої галузі початкової освіти.
- СК-4.** Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.
- СК-5.** Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.
- СК-6.** Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
- СК-7.** Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
- СК-9.** Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу

Програмні результати навчання

- ПР-02** Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
- ПР-06** Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
- ПР-07** Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
- ПР-09** Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
- ПР-10** Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
- ПР-12** Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

Конкретизовані результати навчання з курсу «Методика навчання природничої освітньої галузі»

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- будову та структуру Всесвіту;
- будову та структуру геосфер землі;
- процес формування погодних явищ;
- сторони горизонту та способи орієнтування на місцевості;
- види масштабу та способи їх вимірювання;
- види та призначення карт і глобуса;
- будову та структуру біосфери;
- класифікацію організмів живого світу Землі;
- заходи та способи збереження рослинного і тваринного світу землі;
- класифікацію кліматичних поясів землі;
- класифікацію природних зон і зоогеографічних областей землі;
- елементи неживої природи рідного краю;
- основні компоненти методики навчання природничої освітньої галузі, їх взаємозалежність;
- сутність поняття змісту природознавства як дидактичної категорії; основні етапи та принципи реформування змісту природничої освітньої галузі;

- сутність принципів навчання природничої освітньої галузі в цілісній структурі процесу навчання, їх взаємозв'язок з дидактичними правилами;
- етапи розвитку і становлення природознавчих дисциплін, сутність основних природознавчих концепцій, сучасних екологічних систем;
- поняття «навчальний план», «навчальні програми», підручники в контексті навчання природничої освітньої галузі;
- систему знань (емпіричні факти, уявлення, елементарні поняття), яка опосередковано відображає закони і закономірності природи і місце у ній людини;
- основні види компетенцій, якими повинні оволодіти учнів в процесі ознайомлення з навколишнім світом;
- виділяти в певній частині (тема, розділ, клас, курс) змісту природничої освітньої галузі елементи знань, якими оволодівають молодші школярі; ефективно управляти об'єктивно зумовленим процесом їх формування в реальних педагогічних умовах;
- складати структурно-логічні схеми певною обсягу (теми, розділу, класу, курсу) власне предметного змісту природничої освітньої галузі;
- розрізняти засоби наочності, які використовуються в процесі навчання природничої освітньої галузі; обґрунтовувати ефективність вибору засобів наочності відповідно до дидактичної мети; виготовляти саморобні засоби наочності; аналізувати зміст підручників і навчальних посібників; ефективно використовувати їх;
- обґрунтовувати класифікацію методів навчання природничої освітньої галузі, знати особливості специфічних та внутріпредметних методів навчання природничої освітньої галузі;
- типи уроків з навчання природничої освітньої галузі, їх макроструктуру; фактори, що зумовлюють варіативність макроструктури уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь);
- зміст позаурочної і позакласної роботи з природничої освітньої галузі; їх види, вимоги до методики організації і проведення всіх видів позаурочної і позакласної роботи з природничої освітньої галузі;
- значення і види оцінювання навчальних досягнень молодших школярів у процесі навчання природничої освітньої галузі;
- значення і місце краєзнавчого куточка, куточка живої природи, географічного майданчика, навчально-дослідної ділянки в системі вивчення природничої освітньої галузі в початкових класах;
- нові педагогічні інноваційні технології вивчення природничої освітньої галузі в початковій ланці освіти.

ВМІТИ :

- оперувати елементами наукових знань про основні фактори розвитку живої природи, пристосування рослин і тварин до змін у неживій природі та про існуючі взаємозв'язки і залежності у світі.
- класифікувати живу природу на основі безпосереднього сприймання й аналізу зовнішніх ознак, способів взаємодії із середовищем.
- орієнтуватися у різних видах діяльності в природі.
- бути обізнаними з особливостями процесів неживої та живої природи рідної місцевості.
- елементи живої природи рідного краю.
- наводити приклади про об'єктивні зв'язки між елементами методики навчання природничої освітньої галузі, формулювати предмет сучасної МВП, наводити конкретні приклади про зв'язок МВП з іншими науками.
- на основі перспективного бачення цілей і завдань природничої освітньої галузі, визначати і конкретизувати цілі і завдання окремих періодів навчання з метою здійснення комплексного підходу викладання природничої освітньої галузі в початкових класах.
- визначати ступінь реалізації принципів навчання на уроці «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) та оптимально добирати принципи навчання для розв'язання завдань навчальної програми початкової школи.
- користуватися навчальним планом, програмою, дидактичним апаратом шкільних підручників з природничої освітньої галузі.
- забезпечувати єдність інтелектуального та емоційного сприймання навколишньої природи.
- використовуючи систему знань про цілісність і різноманітність природи, викликати позитивне ставлення до оточуючих подій та організовувати активне спілкування дітей із соціальним та природним оточенням згідно з суспільно-прийнятими нормами і правилами поведінки.
- раціонально, інформаційно-змістово насичувати уроки «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь);
- добирати методи, прийоми ефективного оволодіння учнями знань про природу і суспільство;
- підбирати засоби формування у молодших школярів природо-соціальних знань, умінь та навичок;
- відшукувати нові шляхи вирішення педагогічних ситуацій.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2-й	3-4	7	210	75	30	30	-	75	-	іспит
Заочна	2-й	3-4	7	210	28	-	-	-	182	-	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма						заочна форма		
	У С Б О Г о	у тому числі					С.р.	У С Б О Г о	Л
Л		С	П	і н д					
1	2	3	4	5	6	7			
Змістовий модуль 1. Основи природознавства									
Тема 1. Будова Всесвіту. Особливості існування Землі у Всесвіті	5 год.	2 год.	1 год.			2 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Тема 2. Характеристика геосфер Землі. Літосфера – внутрішня оболонка Землі.	4 год.	2 год.	1 год.			1 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Тема 3. Характеристика геосфер Землі. Гідросфера – водна оболонка Землі.	4 год.	2 год.	1 год.			1 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Тема 4. Характеристика геосфер Землі. Атмосфера – газова оболонка Землі.	4 год.	2 год.	1 год.			1 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Тема 5. План місцевості і карта.	4 год.	2 год.	1 год.			1 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Тема 6. Сучасні уявлення про біосферу. Ґрунти.	4 год.	2 год.	1 год.			1 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Тема 7. Рослини – частина живої природи.	5 год.	2 год.	1 год.			2 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Тема 8. Тварини – частина живої природи.	5 год.	2 год.	1 год.			2 год.	6 год.	1 год.	5 год.

Тема 9. Характеристика неживої природи України.	5 год.	2 год.	1 год.			2 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Тема 10. Характеристика живої природи України.	5 год.	2 год.	1 год.			2 год.	6 год.	1 год.	5 год.
Модульна контрольна робота 1.	2 год.	2 год.							
Разом за змістовим модулем 1	47 год.	22 год.	10 год.			15 год.	60 год.	10 год.	50 год.
Змістовий модуль 2.									
Методологічні основи навчання природничої освітньої галузі									
Тема 11. Методика навчання природничої освітньої галузі як педагогічна наука та її місце в системі підготовки студентів.	6 год.	2 год.	2 год.			2 год.	13 год.	1 год.	12 год.
Тема 12. Зміст і система побудови вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі.	7 год.	2 год.	2 год.			3 год.	11 год.	1 год.	10 год.
Тема 13. Історія вивчення природничої освітньої галузі в початковій ланці освіти.	4 год.	2 год.	2 год.				11 год.	1 год.	10 год.
Тема 14. Принципи і підходи до побудови навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	4 год.	2 год.	2 год.				1 год.	1 год.	
Тема 15. Нормативні документи щодо навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	9 год.	2 год.	2 год.			5 год.	11 год.	1 год.	10 год.
Тема 16. Особливості вивчення природознавчої освітньої галузі в умовах Нової української школи.	4 год.	2 год.	2 год.				1 год.	1 год.	

Тема 17. Методика організації засвоєння знань, вироблення умінь і навичок з природничої освітньої галузі.	9 год.	2 год.	2 год.			5 год.	11 год.	1 год.	10 год.
Тема 18. Механізми формування природничих знань та практичних умінь.	4 год.	2 год.	2 год.				1 год.	1 год.	
Тема 19. Особливості процесу навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	9 год.	2 год.	2 год.			5 год.	11 год.	1 год.	10 год.
Тема 20. Екологізація змісту природничої освітньої галузі	3 год.	1 год.	2 год.				0,5 год.	0,5 год.	
Модульна контрольна робота 1.	2 год.	2 год.							
Разом за змістовим модулем 2	61 год.	21 год.	20 год.			20 год.	71,5 год.	9,5 год.	62 год.
Змістовий модуль 3. Особливості методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі									
Тема 21. Методи та прийоми навчання природничої освітньої галузі у початкових класах.	18 год.	4 год.		4 год.		10 год.	16 год.	1 год.	15 год.
Тема 22. Форми організації навчання природничої освітньої галузі у початкових класах.	22 год.	6 год.		6 год.		10 год.	16 год.	1 год.	15 год.
Тема 23. Засоби навчання природничої освітньої галузі. Методика їх використання	18 год.	4 год.		4 год.		10 год.	16 год.	1 год.	15 год.
Тема 24. Форми організації навчальної діяльності учнів під час навчання в початковій школі природничої освітньої галузі.	6 год.	2 год.		4 год.			1 год.	1 год.	

Тема 25. Форми та методи контролю навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	11 год.	4 год.		2 год.	5 год.	16 год.	1 год.	15 год.
Тема 26. Методика формування еколого-дослідницької діяльності молодших школярів.	4 год.	2 год.		2 год.		1 год.	1 год.	
Тема 27. Матеріальна база навчання природничої освітньої галузі в умовах Нової української школи.	4 год.	2 год.		2 год.		0,5 год.	0,5 год.	
Тема 28. Створення освітнього середовища для навчання в початковій школі природничої освітньої галузі.	4 год.	2 год.		2 год.		1 год.	1 год.	
Тема 29. Особливості вивчення природничої освітньої галузі учнями 1-4 класів.	13 год.	4 год.		4 год.	5 год.	11 год.	1 год.	10 год.
Модульна контрольна робота 3.	2 год.	2 год.						
Разом за змістовим модулем 3	102 год.	32 год.		30 год.	40 год.	78,5 год.	8,5 год.	70 год.
Усього годин	210 год.	75 год.	30 год.	30 год.	75 год.	210 год.	28 год.	182 год.

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

<u>№</u>	Назва теми Задання для самостійної роботи	Час <u>ДФН/ЗФН</u>
<u>Змістовий модуль 1. Основи природознавства</u>		15 / 50 год.
<u>Тема 1.</u>	Будова Всесвіту. Особливості існування Землі у Всесвіті Зміст завдання ✓ Складання рубрики «Віхи розвитку української космології».	2 / 5 год.
<u>Тема 2.</u>	Характеристика геосфер Землі. Літосфера – внутрішня оболонка Землі. Зміст завдання ✓ Складання демонстраційної папки «Умовні позначення корисних копалин» ✓ Складання топографічного диктанту на знання умовних позначень корисних копалин.	1 / 5 год.
<u>Тема 3.</u>	Характеристика геосфер Землі. Гідросфера – водна оболонка Землі. Зміст завдання Складання порівняльної таблиці морів України	1 / 5 год.
<u>Тема 4.</u>	Характеристика геосфер Землі. Атмосфера – газова оболонка Землі. Зміст завдання ✓ Складання демонстраційної папки «Умовні позначення факторів погодотворення»	1 / 5 год.
<u>Тема 5.</u>	План місцевості і карта. Зміст завдання ✓ Складання топографічного диктанту на знання умовних позначень корисних копалин.	1 / 5 год.
<u>Тема 6.</u>	Сучасні уявлення про біосферу. Ґрунти. Зміст завдання ✓ Написання реферату (тема за вибором): а) В.І.Вернадський – основоположник науки про біосферу» б) «О.М. Докучаєв – батько ґрунтознавства» в) «Сучасні уявлення про неосферу»	1 / 5 год.

Тема 7.	<p>Рослини – частина живої природи.</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <p>✓ Проведення фенологічних спостережень щодо визначення умов росту квасолі (творче оформлення результатів) .</p> <p>✓ Виготовлення гербарію «Рослини Буковини».</p>	2 / 5 год.
Тема 8.	<p>Тварини – частина живої природи.</p> <p>✓ Складання порівняльної характеристики хребетних і безхребетних тварин</p>	2 / 5 год.
Тема 9.	<p>Характеристика неживої природи України.</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <p>✓ Дослідницько-пошукова робота на основі аналізу архівних матеріалів на тему «Україна. Минуле й сьогодення».</p> <p>✓ Створення інформаційної папки «річкова система України» .</p>	2 / 5 год.
Тема 10.	<p>Характеристика живої природи України.</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <p>✓ Аналіз нормативних документів щодо заходів збереження флори та фауни держави.</p> <p>✓ Складання інформаційних папок «Тварини Червоної книги Буковини», «Рослини Червоної книги Буковини», «Лікарські рослини Буковини».</p>	2 / 5 год.
	<p><u>Змістовий модуль 2.</u></p> <p>Методологічні основи навчання природничої освітньої галузі</p>	20 / 62 год.
Тема 11.	<p>Методика навчання природничої освітньої галузі як педагогічна наука та її місце в системі підготовки студентів</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <p>✓ Складання теки «Внесок науковців в розвиток та становлення природничої освітньої галузі»</p> <p>✓ Упорядкувати бібліографічний покажчик статей періодичної педагогічної преси щодо змісту і методів дослідження методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p>	5 / 12 год.

<p>Тема 12.</p>	<p>Зміст і система побудови вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Групування «Вивчення молодшими школярами природничої освітньої галузі. ✓ Складання пам'ятки «Особливості взаємодії молодшого школяра зі світом природи: фізіологічні, психічні та поведінкові відносини». 	<p>5 / 10 год.</p>
<p>Тема 15.</p>	<p>Нормативні документи щодо навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз нормативних документів (Державний стандарт, навчальні плани, навчальні програми); визначення: <ul style="list-style-type: none"> • мети, цілей природничої освітньої галузі; • особливості інтегрування природничої освітньої галузі у змісті курсу «Я досліджую світ»; • спільні і відмінні складові реалізації природничої освітньої галузі в змісті навчальних програм за Р. Шияна О. Савченко. ✓ Аналіз підручників «Я досліджую світ» (природничо освітня галузь) за різними авторами та навчальних посібників як інструктивно-методичного підсилення вивчення молодшими школярами відомостей про природу. 	<p>5 / 10 год.</p>
<p>Тема 17.</p>	<p>Методика організації засвоєння знань, вироблення умінь і навичок з природничої освітньої галузі</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти початкової ланки за діючим ДСПО , затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 21018 року №87. ✓ Складання таблиці «Спільні та відмінні ознаки знаннєвої та компетентісної моделі навчання». ✓ Складання алгоритму формування в учнів вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. ✓ Складання алгоритму формування в учнів вміння класифікувати об'єкти і явища природи. ✓ Складання алгоритму формування в учнів вміння порівнювати об'єкти і явища природи. 	<p>5 / 10 год.</p>

<p>Тема 19.</p>	<p>Особливості процесу навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання алгоритму формування у молодших школярів уявлень про об'єкти і явища природи. ✓ Складання алгоритму формування у молодших школярів понять про об'єкти і явища природи. ✓ Складання схеми аналітичних міркувань при формуванні поняття «дикі тварини». 	<p>5 / 10 год.</p>
	<p>Змістовий модуль 3. Особливості методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p>	<p>40 / 70 год.</p>
<p>Тема 21.</p>	<p>Методи та прийоми навчання природничої освітньої галузі у початкових класах</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз основних методів навчання, завдяки яким здійснюється вивчення природничої освітньої галузі в 1-4 класах. (Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. - К.: Початкова школа, 2018). ✓ Складання переліку основних дослідів та видів практичних робіт на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь), які пропонує програма для проведення в 1-му, 2-му, 3-му, 4-му класах. (Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. - К.: Початкова школа, 2018). ✓ Презентація (у вигляді усного журналу) новітніх методів навчання природничої освітньої галузі. ✓ Алгоритм вибору вчителем методів навчання природничої освітньої галузі. 	<p>10 / 15 год.</p>

<p>Тема 22.</p>	<p>Форми організації навчання природничої освітньої галузі у початкових класах</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання плану-конспекту уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) за різними типами. ✓ Опрацювання журналів «Початкова школа» та «Рідна школа» за останні роки, з метою визначення ступеня висвітлення питань про організацію позакласної роботи з природничої освітньої галузі в початковій школі. ✓ Розробка сценарію свята на самостійно обрану тему. ✓ Визначення особливостей структурування уроку «Я досліджую світ» з домінуванням природничої освітньої галузі. 	<p>10 / 15 год.</p>
<p>Тема 23.</p>	<p>Засоби навчання природничої освітньої галузі. Методика їх використання</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання Лепбуку «Засоби наочності вивчення в початковій школі природничої освітньої галузі. ✓ Складання теки дидактичного матеріалу як засобу оптимізації вивчення з молодшими школярами природничої освітньої галузі. ✓ Порівняльний аналіз підручників «Я досліджую світ» (довільне оформлення). 	<p>10 / 15 год.</p>
<p>Тема 25.</p>	<p>Форми та методи контролю навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання портфоліо дидактичного матеріалу для оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з природничої освітньої галузі. ✓ Аналіз особливостей формувального оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з природничої освітньої галузі. 	<p>5 / 15 год.</p>

Тема 29.	<p>Особливості вивчення природничої освітньої галузі учнями 1-4 класів</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <p>Складання фрагменту уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) – організація підсумків спостережень за змінами в природі (для кожного класу), враховуючи вікові особливості молодших школярів.</p> <p>Визначення закономірностей методики вивчення змістових ліній природничої освітньої галузі в 1-4-х класах.</p> <p>Підбір видів робіт на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) залежно від вікових особливостей учнів і специфіки організації навчання в кожному класі.</p>	5 /10 год.
Всього		75/182 год.

Самостійна робота є основою самонавчання, вона сприяє формуванню готовності студента до самонавчання. До самостійної роботи відносять роботу, яку студент виконує без безпосередньої участі викладача, але за його завданням і в спеціально виділений час. Це різноманітні види індивідуальної та групової пізнавальної діяльності студентів, що здійснюється ними на аудиторних заняттях та у поза навчальний час.

Під час організації самостійної роботи студентів з курсу «Теорія та методика навчання природничої освітньої галузі» задіяно чотири рівні самостійної діяльності студента:

- 1) копіювальні дії студента за заданим зразком;
- 2) репродуктивна діяльність із відтворенням інформації;
- 3) продуктивна діяльність самостійного використання знань для вирішення завдань, що виходять за рамки зразка;
- 4) самостійна діяльність із використанням знань для вирішення неординарних завдань.

Слід зазначити, що самостійна робота з курсу «Методика навчання природничої освітньої галузі» зосереджена на застосуванні наступних теоретичних і практичних умінь:

- ✓ уміння працювати з науково-популярною, методичною, психолого-педагогічною та художньою літературою;
- ✓ аналізувати нормативно-правову базу початкової освіти;
- ✓ здійснювати методичний та дидактичний аналіз підручників початкової школи;

- ✓ вивчати передовий педагогічний досвід вчителів-практиків в галузі методики викладання природознавства в початкових класах;
- ✓ добирати відповідний методичний інструментарій.

5.4 Тематика індивідуальних завдань

Тематика теоретичних науково-дослідних робіт студентів за змістовим модулем 1

1. Підбір цікавих документальних матеріалів з питань виникнення біосфери.
2. Дослідницько-пошукова робота «Функціонування різних екосистем».
3. Проведення дослідів з метою визначення ролі ґрунту на проростання зернових культур.
4. На основі спеціальної науково-дослідної літератури визначити залежність між фітоценозом і зооценозом.
5. Дослідницько-пошукова робота на тему «Ланцюг взаємодії органічного та неорганічного світу».
6. Проведення фенологічних спостережень щодо визначення умов росту квасолі (творче оформлення результатів) .
7. Підбір та обробка матеріалу щодо функціонування Чернівецького ботанічного саду, особливостей його рослинного світу.
8. Проведення фенологічних спостережень з метою визначення поведінки та способу життєдіяльності зимуючих птахів (творче оформлення результатів).
9. Аналіз сучасного стану українських заповідників, заказників, національних парків (обробка даних у довільній формі).

Тематика теоретичних науково-дослідних робіт студентів за змістовим модулем 2-3

1. Реалізація між предметних зв'язків у процесі навчання природничої освітньої галузі.
2. Особливості використання евристичної бесіди на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
3. Методика використання зошита «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
4. Організація роботи молодших школярів з додатковою літературою у процесі навчання природничої освітньої галузі.
5. Методика педагогічного управління спостереженнями учнів в процесі вивчення курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
6. Методика підготовки і проведення уроку-екскурсії з природничої освітньої галузі.
7. Шляхи естетичного виховання молодших школярів у процесі вивчення природничої освітньої галузі.

8. Можливості розвиваючого навчання при вивченні молодшими школярами навколишнього світу.
9. Особливості етапу підготовки вчителя до уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
10. Шляхи і методи активізації пізнавальної діяльності учнів при вивченні курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
11. Методика проведення нетрадиційних уроків з курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
12. Умови ефективного засвоєння учнями початкових класів прийомів логічного мислення у процесі навчання природничої освітньої галузі.
13. Використання проблемних методів в процесі ознайомлення дітей з навколишнім світом.
14. Реалізація краєзнавчого принципу в процесі навчання природничої освітньої галузі.
15. Індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
16. Методика оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
17. Методика використання народознавчих матеріалів у процесі навчання природничої освітньої галузі.
18. Методика організації групової позакласної роботи під час вивчення природничої освітньої галузі в початкових класах.
19. Способи педагогічного управління навчально-пізнавальною домашньою роботою молодших школярів з курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
20. Підручник «Я досліджую світ» як засіб організації засвоєння молодшими школярами нових знань і умінь.
21. Умови ефективного використання аудіо-візуальних засобів наочності на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
22. Умови вибору і поєднання методів навчання на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
23. Практичні роботи в процесі засвоєння молодшими школярами знань з природничої освітньої галузі.
24. Формування географічних понять в курсі вивчення природничої освітньої галузі.
25. Формування пізнавального інтересу в молодших школярів у процесі засвоєння нових знань на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
26. Навчання прийомам класифікації об'єктів та явищ природи на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
27. Методичні особливості вивчення природничої освітньої галузі.

28. Особливості методики підготовки і проведення предметного уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
29. Взаємозв'язок між організаційними формами в системі вивчення природничої освітньої галузі.
30. Характеристика принципів та підходів до побудови навчальної дисципліни «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
31. Використання екологічних ігор у процесі вивчення природничої освітньої галузі у початковій школі.
32. Організація дослідницької та практичної роботи на уроках природознавства у початковій школі.
33. Роль наочних посібників на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) у початковій школі.
34. Методика ознайомлення з навколишнім середовищем шестирічних першокласників.
35. Методика організації уроку-екскурсії при вивченні курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) у початковій школі.
36. Аналіз змісту природничої освітньої галузі.
37. Загальна характеристика методів та методичних прийомів навчання природничої освітньої галузі.
38. Порівняльний аналіз підручників «Я досліджую світ» у початковій школі.
39. Організація контролю знань, умінь і навичок учнів у процесі вивчення природничої освітньої галузі.
40. Система диференційованого навчання на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) у початкових класах.

Тематика практичних індивідуальних завдань

1. Складання, виготовлення та захист порівняльної таблиці розробки методики навчання природничої освітньої галузі на різних історичних етапах.
2. Складання порівняльну таблицю спільних і відмінних ознак загально дидактичних та конкретно-предметних методів навчання природничої освітньої галузі.
3. Фенологічне спостереження росту рослин квасолі, гороху і пшениці та визначити найоптимальніші умови їх розвитку.
4. Складання плану проведення демонстраційного досліду з учнями 3-го класу (тема за вибором).
5. Складання теки зразків усної народної творчості для використання на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) в 2-ому класі.
6. Складання теки зразків дидактичного матеріалу для використання на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) в 3-ому класі.
7. Складання пам'ятки – алгоритму підготовки вчителя до уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).

8. Складання таблиці критеріїв розвитку природничих понять під час роботи на географічному майданчику.

Індивідуально-дослідні завдання можуть виконувати ті студенти, які набрали не менше ніж 33 бали за кожний модуль, або студенти загальна кількість балів яких за 2 модулі рівна чи менша 10.

Навчально-дослідна робота передбачає відповіді на теоретичне питання та практичне завдання. Теоретичне питання передбачає логічне викладення студентом основних положень, детальний аналіз точок зору різних авторів щодо конкретного питання, формулювання власних висновків та узагальнень. Відповідно розкриття теоретичного питання потребує використання основної навчальної та додаткової літератури, аналізу періодичних видань.

Виконання практичного завдання передбачає вміння студента використовувати теоретичні знання з основ педагогіки в практичній діяльності, нестандартних ситуаціях тощо. Аналізуючи виконання практичної частини роботи, оцінюватиметься вміння студента творчо мислити, орієнтуватися в складних ситуаціях соціальної дійсності, усвідомлення педагогічної сутності соціальних явищ.

Оформлення ІНДЗ може мати вигляд реферату, есе, дайджеста, проекту, таблиці, схеми, плану уроку.

Виконання теоретичної частини ІНДЗ оцінюється до 10 балів, практичної – до 20.

Критерії оцінювання ІНДЗ

(теоретична частина дослідження)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	1 бали
2.	Складання плану дослідження	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	5 балів
4.	Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	1 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми,	2 бали

	визначення перспектив дослідження	
б.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2 бали
Разом		10 балів

Практична частина дослідження:

20-17б. – завдання виконано у повному обсязі, без помилок;

16- 10 б. – завдання виконано у повному обсязі , але упущені окремі деталі;

9-6 б.– відповіді на запитання даються не в повному обсязі, мають місце помилки;

5-1б. – на запитання студента дає неправильні відповіді.

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	28-30	Відмінно
Достатній	22-27	Добре
Середній	16-21	Задовільно
Низький	0-15	Незадовільно

Якщо при перевірці в ІНДЗ не виявлено суттєвих фахових помилок, оформлення її відповідає вимогам, то така робота може бути прийнята без захисту з оцінкою «відмінно». У всіх інших випадках ІНДЗ захищається автором з виставленням відповідної оцінки в межах до 30 балів.

ВІДМІННО, що відповідає 28-30 балам, ставиться: при виконанні ІНДЗ у повному обсязі, теоретична та практична частини не мають помилок; відповіді на запитання вичерпні й аргументовані; оформлення відповідає вимогам.

ДОБРЕ, що відповідає 22-27 балам, ставиться якщо: ІНДЗ виконано в повному обсязі і вона не має помилок, які потребують її переробки; відповіді на запитання даються по суті, але не в деталях.

ЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 16-21 балам, ставиться, якщо ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце помилки; оформлення не відповідає вимогам; відповіді на запитання даються не в повному обсязі.

НЕЗАДОВІЛЬНО, що відповідає 0-15 балам, виставляється якщо: ІНДЗ виконана не в повному обсязі; мають місце суттєві помилки, які тягнуть за собою переробку; оформлення не відповідає вимогам; на запитання студента дає неправильні відповіді.

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є іспит.

Методи контролю: усне опитування, письмове тестування, письмовий експрес-контроль, захист ІНДЗ, вирішення проблемних задач, перевірка виконання самостійної роботи, підготовка презентації, розробка та проведення уроків/окремих фрагментів уроків, розробка та проведення виховних заходів, моделювання ситуації, підготовка повідомлення/виступу, самооцінювання, взаємооцінювання, екзамен.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання знань студентів

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;

- модульний;
- підсумковий (залік, екзамен).

Оцінювання знань студентів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

Викладач може оцінювати знання студентів в чотирибальній системі, яку згодом переводить в 60-бальну.

Критерії поточної оцінки знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінки
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та

	практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем розглядуваної теми.

Експрес-контроль:

2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки.

1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами):

Програмою курсу визначений перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Студентам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій.

2 бали нараховуються студентам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст.

1 бал нараховуються студентам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Ведення опорного конспекту лекцій:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стислому і системному вигляді викладений основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції.

Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо.

Кожний студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. При самостійній роботі рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

2 бали нараховуються студентам, які в повному обсязі самостійно і творчо опрацювали всі питання лекції і вільно володіють її змістом.

1 бал нараховується студентам, які опрацювали лише окремі питання лекції і не достатньо вільно володіють її змістом.

Підготовка творчих завдань(есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це самостійне викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

2 бали отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки

1 бал отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

Ведення конспекту першоджерел

2 бали отримують студенти, які опрацювали всю необхідну обов'язкову літературу, засвоїли її основні теоретичні положення, вміють їх пояснити і розтлумачити.

1 бал отримують студенти, котрі опрацювали не всю необхідну літературу, не завжди розуміють її вихідні теоретичні положення, поверхово їх пояснюють.

Поточний модульний контроль знань студентів.

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії поточної модульної оцінки знань студентів

Письмова контрольна робота	Критерії оцінки
-----------------------------------	------------------------

або тестування	
12-11	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самотійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
10-8	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
7-5	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
4-3	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
2-1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Підсумковий контроль знань студентів

Загальні критерії оцінювання

Відмінно
90-100

Студент володіє навчальним матеріалом в повному обсязі, вільно, переконливо, самостійно та аргументовано викладає основні аспекти інформаційного блоку під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко, деталізовано та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, опираючись на нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Виокремлюючи суттєві ознаки вивченого, студент за допомогою логічних операцій синтезу, аналізу, класифікації, порівняння, узагальнення виявляє причиново-наслідкові зв'язки, вільно оперує фактами, формулює висновки і узагальнення. Правильно розв'язує тестові завдання, оптимально моделює освітній процес з природничої освітньої галузі.

Добре
70-89

Студент володіє навчальним матеріалом на достатньому рівні, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, обґрунтовано викладає навчальний матеріал викладає під час усних виступів та письмових відповідей, опирається під час викладу суджень на нормативну та обов'язкову літературу. Однак допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації. Студент здатен формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами, виокремлювати суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причиново-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки. Однак допускає окремі несуттєві помилки. Правильно розв'язує більшість тестових завдань, конструктивно моделює освітній процес з природничої освітньої галузі.

Задовільно

50-69

Студент володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, викладає його основний зміст під час усних виступів та виконання письмових завдань, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Студент має ускладнення під час виокремлення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причиново-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Правильно розв'язує 50% тестових та письмових завдань. Освітній процес з природничої освітньої галузі моделює з помилками.

Незадовільно

35-49

Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки. Фрагментарно, без аргументації та обґрунтування викладає навчальний матеріал під час усних виступів та виконання письмових робіт, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно розв'язує окремі тестові та письмові завдання. Має суттєві труднощі з моделюванням навчального процесу з природничої освітньої галузі.

Підсумковий модульний контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Критерії оцінки знань з дисципліни на іспиті

1. Виконання першого завдання потребує повної аналітичної дії і змістовної відповіді з основ природознавства (оцінюється від 0 до 13 балів).

15-12 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

11-9 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

8-5 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

4-3 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

2-1 бал отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

2. Виконання другого завдання потребує повної аналітичної дії і змістовної відповіді з методика навчання природничої освітньої галузі (оцінюється від 0 до 15 балів).

13-10 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітко визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

9-6 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

5-4 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

3-1 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

3. Третє завдання практичного характеру і оцінюється в і д 0 до 12 балів. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо розроблення, затвердження та перегляду робочих програм навчальних дисциплін (від 27.02.2020р., протокол №7 засідання науково-методичної ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича) можливе **перезарахування балів** за підсумками самоосвіти (інформальної освіти): для прикладу участі у вебінарах, майстер класах, освітніх курсах – на платформах Prometheus, EdEra та ін.). з отриманням сертифікату. Бали зараховуються за відповідну тему дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Змістовий модуль №1										
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	М1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5
<u>15</u>										

Поточний та підсумковий контроль																							
Змістовий модуль №2											Змістовий модуль №3									Іспит	Сума		
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	М	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	М	<u>40</u>	<u>100</u>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	2	11	12	13	14	15	16	17	18	19	3	<u>40</u>	<u>100</u>	
1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	5	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	5		
<u>20</u>											<u>25</u>												

Особливості організації підсумкового контролю в умовах дистанційного навчання

Критерії оцінки знань з дисципліни на іспиті

1. Перше завдання тестування. Виконання кожного питання оцінюється в 1 бал – всього 20 тестів (оцінюється від 0 до 20 балів).
2. Друге завдання практичного характеру і оцінюється в і д 0 до 20 балів. Завдання здається в ресурс Moodle чи на електронну адресу.
Для студентів ЗФН отримані бали множаться на коефіцієнт 2.5 і отримуємо 100-бальну систему оцінювання.

7. Рекомендована література

7.1 Основна література

1. Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах: Навчальний посібник. К.: Веселка, 1998. 334с.
2. Біда О.А. Супутник природознавства. Природничо-екологічний тлумачний словник: Навч.посіб. для студ.вищ.навч.закл. та класоводів. К. 2003. 336с.
3. Височа Л. М. Методика викладання природознавства: курс лекцій. Навчально-методичний посібник для студентів ОКР «Бакалавр» галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки: 6.010102 Початкова освіта. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 170 с.
4. Державний стандарт початкової освіти навчання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novyj-derzhstandartpochatkovoyi-osvity-dokument/>
5. Іванчук М.Г., Шевчук К.Д. Виховний потенціал рідного краю (виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи рідного краю). *Навчальний посібник*. 2011. 233с
6. Костюк Л. «Я і Україна» з методикою викладання: навчально-методичний посібник. Дрогобич. 2009. 82с.
7. Кукалець М.В. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта»: Навч. посібник. Львів.: «Новий Світ – 2000», 2020. 223[1] с.
8. Лінник О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ». Навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 248 с.
9. Луцик Д.В., Стахів Л.Г. Методика викладання природознавства. Навчальний посібник (курс лекцій). Дрогобич. 2007. 118с.
10. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ». Навчальний посібник / упор. О.О. Лінник. К.: Видавничий дім «Слово», 2010. 248с.
11. Навчальні екскурсії для молодших школярів / упор. О.Кондрюк. К.: Шк.світ, 2007. 128с.
12. Нарочна Л.К., Ковальчук Г.В., Гончарова К.Д. Методика викладання природознавства / Посібник для педучилищ. К.: «Вища школа». 1990. 302с.
13. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>
14. Природознавство. Інтегруючий курс [Текст] : навч. посіб.: пер. з рос. 2-го доп. вид. / Л. Ф. Черногор. Х. : Видавництво ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. 524 с.
15. Шевчук К.Д., Іванчук М.Г. Основи природознавства. 2006. 86с.

16. Шевчук К.Д., Бигар Г.П., Предик А.А. Методика навчання освітньої галузі «Природознавство» в початковій школі: контроль навчальних досягнень студентів : Навчальний посібник. Чернівці. 2012. 108с .
17. Шевчук К.Д., Іванчук М.Г. Методика викладання природознавства в початкових класах / Навчальний посібник. 2010. 170с.
18. Шевчук К.Д., Іванчук М.Г. Основи природознавства. 2006. 86с.
19. Шевчук К.Д. Методика навчання природничої освітньої галузі. Методичні рекомендації. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2021. 52 с.
20. Шевчук Кристина, Тирон Оксана. Особливості розвитку у молодших школярів ціннісного ставлення до природи./Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, Випуск.3, 2021, 170-179. (фаховий збірник категорії Б).
<http://znp.udpu.edu.ua/article/view/241766>

7.2 Допоміжна література

1. Байбара Т. Урок-екскурсія. Методика її організації та проведення // Початкова школа. 1998. № 11.
2. Бех І. Інтеграція як освітня перспектива // Початкова школа. 2002. №5. С. 5-6.
3. Вілмут Дж. Використання портфоліо для навчання та оцінювання : навч. посібн. / за ред. І. Є. Булах, М. Р. Мруги. Київ : Майстер-клас, 2007. 48 с.
4. Вілмут Дж. Оцінювання для навчання: навч. посіб./за ред. І. Є. Булах, М. Р. Мруги. Київ: Майстер-клас, 2007. 170 с.
5. Гавриш Н. В. Інтегровані заняття: методика проведення. К.: Шкільний світ, 2007. 128 с
6. Гільберг Т. Г., Сак Т. В. Уроки природознавства в 1 класі: посібн. для вчителя. Київ: Генеза. 2012. 120 с.
7. Гільберг Т. Навчально-дослідницька діяльність на уроках природознавства // Учитель початкової школи, 2014. № 7-8. С. 15-17.
8. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
9. Жданов Д. Дидактичні можливості інтелектуальних ігор // Завуч. 2007. № 7 (301). С. 1-14.
10. Іванішена С. Форми і методи інтерактивного навчання // Поч. шк. 2006. №3. – С. 9-11.
11. Іванчук М. Г. Основи технології інтегрованого навчання в початковій школі: навч.-метод. посіб. Чернівці: Рута, 2001. 98 с.
12. Ільченко В.Р. Інтеграція змісту освіти як основа розвитку інтегративного мислення молодших школярів // Розвиток мислення молодших школярів: матеріали між- нар. наук.-практ. конф. Полтава, 1996. С. 4-7.

- 13.Інновації в методиці викладання початкового курсу природознавства: навч. метод, посіб. / [укладачі О.О.Ліннік, Н.І.Черв'якова]. Луганськ: Альма-матер, 2006. 85 с.
- 14.Коваль Н.С., Бондаренко Л.С. Дидактичні матеріали до підручника з природознавства. 3(4) клас. К.: "Освіта".1998. С. 98.
- 15.Компетентнісно орієнтована освіта в дії: уроки для стійкого розвитку / О. Онопрієнко, А. Цимбалару // Початкова школа. 2011. № 1. С. 53-59.
- 16.Ландик М. І. Моделі як засіб наочності в процесі навчання природознавства <https://vseosvita.ua/library/modeli-ak-zasib-naocnosti-v-procesi-navcannaprirodoznavstva-24945.html>
- 17.Макар Л. М. Сутність освітнього середовища в педагогічному процесі // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 30. 2013. С. 229-236
- 18.Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи (затверджено наказом МОН від 23.03.2018 № 283). Режим доступу: <https://cutt.ly/eZg2hd>
- 19.Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>
- 20.Освітні технології: навч.-метод, посіб. / [О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська; заг. ред. О.М.Пехоти]. К.: А.С.К., 2003. 255 с.
- 21.Пилипчук В.В. Інтерактивне навчання – важливий чинник розвитку педагогічної творчості // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: Проблеми теорії і практики підготовки вчителя-вихователя-викладача: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. К.: НПУ, 2005. С. 126-128.
- 22.Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання [О.Пометун, Л.Пироженко. К.: А.С.К., 2003. 192 с.
- 23.Пометун О.І. Активні та інтерактивні методи навчання: до питання про диференціацію понять. 2004. №3. С. 10-15.
- 24.Шевчук К., *Іванська І.* Дидактичні можливості підручників з природознавства для учнів початкової школи // Materials of the X International scientific and practical conference, «Conduct of modern science», November 30 – December 7, on Pedagogical sciences. 2015. С. 76-81.
- 25.Шевчук К.Д. Підготовка майбутніх вчителів до організації диференційованого підходу при викладанні природознавства в початковій школі // Розвиток системи неперервної освіти в контексті суспільних трансформацій ХХІ століття: колект. монографія / за ред. Іванчук М.Г. // Авт. кол.: М.Г. Іванчук, Федірчик Т.Д., Романюк С.З., Прокоп І.С. та ін. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича, 2016. 400 с. С. 216-227.

26. Шевчук К.Д., *Наталія Красій*. Формування екологічної культури молодших школярів.// Матеріали наукової конференції Чернівецького національного університету (25-27 квітня 2017 року). Педагогічні науки. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. С.159-160.
27. Шевчук Кристина, *Гнат Даша*. Формування у молодших школярів дієвопрактичних природничих знань //Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (Частина I). Суми. 2016. С. 122-126.
28. Шевчук К. Д. Використання технології розв'язання винахідницьких задач під час вивчення студентами природничих дисциплін // Якість неперервної освіти в умовах євроінтеграційних процесів: тенденції, проблеми, прогнози // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ – Чернівці, 2-4 листопада 2015 р.). Чернівці, 2015. С.105-107.
29. Я досліджую світ: підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти: (у 2-х ч.): ч.1 /І. В. Андрусенко та ін. Київ : Грамота, 2018. 96 с. : іл.
30. Я досліджую світ: підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти: (у 2-х ч.): ч.1 / Н. М. Бібік та ін. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 80 с. : іл.
31. Я досліджую світ: підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти: (у 2-х ч.): ч.1/ І. О. Большакова та ін. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 80 с. : іл.
32. Я досліджую світ: підручник інтегрованого курсу для 2 класу закладів загальної середньої освіти: (у 2-х ч.): / Гільберг Тетяна та ін. Київ: Генеза, 2019. 112 с.: іл.
33. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою: навч. посіб. / Н.Ф.Яришева. К.: Вища школа, 1993. 255 с.
34. Яришева Н.Ф. Основи природознавства: Природа України: навч. посіб. / Н.Ф.Яришева. К.: Вища школа, 1995. 335 с.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державний стандарт початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
2. Нова українська школа. Веб-ресурс НУШ. URL : <http://nus.org.ua/>
3. Електронна бібліотека підручників: <http://studentam.kiev.ua/>
4. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
5. Методичні розробки, навчальні програми, олімпіади : <http://edu.ukrsat.com/>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : <http://nbuv.gov.ua>

7. Освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України : <http://osvita.org.ua>

8. Портал, присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі початкової, середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика) : <http://school.kiev.ua/>

9. Початкова школа. Вчитель – вчителю. Вчитель – учню. Вчитель – батькам. Поради шкільного психолога : <http://teacher.at.ua/>

<http://www.stellarium.org/ru> – програма «Сузір'я»

<http://inscience.com.ua> – сузір'я, зоряні карти

<http://svitppt.com.ua/astronomiya> – презентація «Велика Ведмедиця»

<http://galinaokhotnik.ucoz.ru/index> – сузір'я Зодіаку

<http://www.astrogalaxy.ru>. – астрономія зоряного неба